

78
К 90

**КУЛЬТУРА—
МИСТЕЦТВО—
ОСВІТА**

ДО ПИТАННЯ ЗБАГАЧЕННЯ ШКІЛЬНО-ПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ В УМОВАХ ВІДРОДЖЕННЯ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ

У тяжкий для музичної культури час, коли професійна музика витискується розважальним шоу-бізнесом, коли фактично припинено існування музичних видавництв та нотних магазинів, коли книжковий ринок заповнений низькопробною продукцією, виникає проблема наявності шкільно-пісенного репертуару для середніх та музичних шкіл, центрів позашкільної роботи, дитячих садків та самодіяльних музичних колективів.

Учитель музики повинен володіти численним різноманітним виконавським репертуаром, який потребує постійного збагачення і оновлення. Ця проблема є однією з найсуттєвіших в процесі роботи з шкільною аудиторією. На жаль, репертуарний кругозір і студентів музично-педагогічних факультетів педвузів, і вчителів музики середніх шкіл у більшості випадків обмежується зарубіжною та російською класикою. Твори сучасних композиторів складають незначну частку, а українська музика, як класична, так і сучасна, маймає в ньому дуже скромне місце.

Пропоновані музичні твори є першою спробою автора даної роботи заповнити відсутність нових пісень для молодшого та середнього шкільного віку. Запропоновані музичні твори написані на замовлення Дніпропетровського центру позашкільної роботи і музичних хорових колективів Кривбасу. Вони були випробувані на практиці і виконувалися під час святкових концертів та екзаменів. Створення цих пісень стало можливим завдяки ініціативі керівництва Дніпропетровської організації Спілки композиторів України і допомоги творчо-підприємницького центру «Біс», який допоміг дістати апаратуру для озвучення пісень і обробок з дитячого мюзикла «Коли тобі немає шістнадцяти», залу для репетицій і концертів та чудовий виконавський колектив.

Музичні твори є не тільки авторські пісні в стилі джаз-рок і окремі номери із дитячого мюзикла, а переклади і обробки творів інших українських композиторів (І. Поклада «Колискова»; Ю. Липовко «Щасливий поїзд», розширений до розмірів невеликого концертно для хору і фортепіано та інші).

Метою показу запропонованих творів є показ різнобічних форм акомпанементу, який підтримує мелодичну лінію, а також нових гармонічних засобів, які збагачують музичну палітру творів учасним звучанням.

Дана робота — це частина посібника по сучасній оранжировці і підбору акомпанементу до заданої мелодії. Вона призначена для всебічного аналізу засобів музичної виразності (форми, гармонії, ритму тощо) даних творів, освоєння сучасних форм акомпанементу в різних стилях популярної музики (джаз, джаз-рок, поп-стиль). Ці твори можуть бути використаними для виконання шкільним хором та іншими хоровими колективами.

Бажаючи розширити свої знання в межах сучасного естрадного мистецтва рекомендуємо звернутись до методичних робіт про рок і джаз-рок, виданих кафедрою педагогіки в двох частинах, які підготували доцент кафедри педагогіки Пермяков та автор даної статті. Дана частина являється практичним продовженням методичних рекомендацій.

Нагадаємо, що багато професійних композиторів, щоб бути більш зрозумілими для дитячої аудиторії, часто наближають свої твори до музики побуту і музики афро-американських культур (соул, джаз, свінг, фанк, фьези та інші). Так, американський період творчості І. Стравінського, який продовжив починання Ч. Айвза, Г. Кочела, Дж. Гершвіна, заклав основи цього синтезу. Твори І. Стравінського, назви яких говорять самі за себе: (Регтайм для інструментів (1920); Прелюдія для джаз-оркестру (1937); Рег-каприччіо для фортепіано (1940) та інші широко відомі любителям «легкої» та «серйозної» музики.

Крім І. Стравінського слід назвати композиторів французької «шестірки» Д. Мійо, А. Онеггер, Ф. Пуленк, а також Е. Саті, зближували свою музику з «музикою побуту». Особливості ритмічних і гармонічних ідей цих композиторів вплинули на музику раннього С. Прокоф'єва, який багато часу жив в Парижі і вчився у І. Стравінського. Твори джаз-оркестру входять і до списків таких відомих російських композиторів, як Д. Шостакович (Сюїта для джаз-оркестру (1934), А. Петров (балет «Сотворение мира»).

Прикладами використання джазових традицій в професійній українській музиці можуть бути названі твори М. Скорика («З дитячого альбому»), М. Замороко («Джаз для малюків»), В. Зубицького («Джаз-партита» для баяна, В. Сільвестрова), сучасний танок з циклу «Дитяча музика № 2» для фортепіано, І. Шамо Соната № 2.

Обмеженість розповсюдження нотної літератури подібного напрямку значно посилює дефіцит необхідного музичного репертуару. В умовах відродження і розвитку національної школи зростає прагнення до відкриття невідомих сторінок української музичної творчості. Ми віримо, що незважаючи на всі труднощі сучасного часу, наші пропозиції будуть корисними для роботи вчителів середніх та музичних шкіл.

Присвята Джоржу Гершвіну
для солістки та хору a capella
(посвящаю моєй дочке Маргарите)

Сл. Дж. Гершвіна, муз. Є. Толмачова
переклад з англ. мови Є. Толмачова.

Slowly (♩=60)

mp aa...

ду... ду... aa...

В НЕ-ВЕ О-ДИ-НО-КА-Я ЛУ-

НА СВЕ-ТИТ НОЧЬ-Ю, Я СИ-ЖУ ОД-

Аа...

лу- НА Аа...

НА В МЫС-ЛЯХ ТОТ ВКО-ГО Я ВЛЮБ-ЛЕ-

од- НА Аа...

НА НО СЕРА-ЦЕ ЖДЕТ

ЖДЕТ НО СЕРА-ЦЕ ЖДЕТ Аа... лю

БИ-МЫЙ МОЙ! Пусть Я ЗНА-Ю, ТАК-ЖЕ КАК И

лю- БИ-МЫЙ! Аа...

ТЫ КАК ПО-РОЙ ОБ-МАН-ЧИ-ВЫ МЕЧ-

И ТЫ ОД-

ТЫ КАК О-НИ У-ВЯ-НУТ КАК ЦВЕ-

НА О НА ОД-

- ТЫ
НО СЕРА-ЦЕ ЖДЕТ
ЖДЕТ, МО СЕРА-ЦЕ ЖДЕТ
НА ТЫ
ЖДЕШЬ
ТЫ

11.
- АЕТ
И ОН ПРИ-АЕТ
ЛЮ-БИ-МЫЙ МОЙ
ЖДЕШЬ
МЕ
НЯ
ЛЮ-БИ-МЫЙ
МОЙ!

12.
МОЙ!
- БИ
МЫЙ
МОЙ!
МОЙ

Регитатив та аріозо
у дитячого мюзиклу
"Камі тобі ще нема
шкідливості"

(ЧИСЛЕР ДРУГИЙ ТА ТРЕТІЙ)

Sostenuto
I scio (ТЕТЯНА)
II scio (СВІТЛАНКА)
МІН ВСТРИМІТЬ ЗАНЕЖ ПОВЕС-НІ ...
ЗАКХАЛАСЬ ТИ В НЬСЕРС ЧИ

I scio (ТЕТЯНА)
II scio (ПАВНА)
III scio (ПАВНА)
НЕ СЛУХАЮ
НІ?
САНЯ П'ЯТЬ ХВИЛИН ТОМУ ПІШОВ В СПЕРТИВНИЙ ЗАЛ. ПОТІМ
У КІНСІ
БАР ЗВС-

4/4
- ДІТЬ НАС С-БІ-ЦЯВ.
cresc.
mf
mp
attaca

Арчицо Штегани

музика та слова

Є. Шеллягова

Larghetto (♩=63)

Handwritten musical score for the first system. It consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The tempo is marked 'Larghetto' with a quarter note equal to 63 beats per minute. The key signature has one sharp (F#). The score includes piano accompaniment with dynamics like 'mp' and 'p', and a guitar bass line. There are some handwritten annotations and a '4' in the bass line. The system ends with a double bar line and a '12' above it.

Handwritten musical score for the second system. It features a vocal melody line in the treble clef and piano accompaniment in the grand staff. The lyrics are: "Ти - мій ре-рси. Те-бе я всердці ма-ю. Без те-бе". The tempo and key signature remain the same as in the first system. The piano accompaniment includes dynamics like 'mp' and 'p'. The system ends with a double bar line and a '3 7' above it.

Handwritten musical score for the third system. It features a vocal melody line in the treble clef and piano accompaniment in the grand staff. The lyrics are: "я у-се ніпцачекаю, Сана ти - мій до-щик ча-рів". The tempo and key signature remain the same. The piano accompaniment includes dynamics like 'mp' and 'p'. The system ends with a double bar line and a 'v' above it.

1.2.

- ний. С-НЯ ЛЮБИЇ МІЙ.

С-НЯ ЛЮБИЇ МІЙ!

2. Ніколи я
 Тебе не забуду
 Зустріч з тобою
 Чекаю наче чудо,
 (Приспів.)

1995.

3. Ти - мій Герой
 Тебе я в серці маю
 Без тебе я
 Зарину слідівая,
 (Приспів.)